
Утверждено
на заседании
Комитета образовательных программ
от 25 мая 2025, протокол №6

Программа экзамена для поступления в резидентуру

По образовательной программе 7R01113 –«Психиатрия (взрослая, детская)»
Срок обучения 2 года
Кафедра психиатрии и наркологии

Программа экзамена для поступления в резидентуру по образовательной
программе 7R01113 – «Психиатрия (взрослая, детская)»
срок обучения 2 год

обсуждена на заседании кафедры психиатрии и наркологии

Заведующий кафедрой д.м.н., профессор С. Ешимбетова

Вопросы общего раздела (Общая психопатология)

1. Расстройства восприятия, виды, синдромы, диагностика.
2. Психосенсорные расстройства. Расстройства схемы тела, синдромы, диагностическое значение.
3. Разграничение иллюзий, галлюцинаций, псевдогаллюцинаций. Диагностическое значение этих форм расстройства восприятия.
4. Расстройства мышления, синдромы, клинические варианты, диагностика.
5. Разграничение и диагностическое значение навязчивостей, сверхценных идей и бреда.
6. Навязчивые состояния (обсессии). Клиника. Диагностическое значение.
7. Сверхценные идеи. Понятие, клиника, диагностическое значение.
8. Бредовые идеи. Понятие, классификация (по содержанию, механизмам возникновения, синдромальной структуре). Клиническое значение этих систематик.
9. Бред. Понятие, основные механизмы бредообразования. Бредовые синдромы.
10. Паранойяльный синдром. Клиника, диагностическое значение.
11. Синдром психического автоматизма. Виды автоматизмов. Диагностическое значение.
12. Парапренический синдром. Клиника. Диагностическое значение.
13. Ипохондрические расстройства. Понятие, синдромальные варианты. Диагностическое значение.
14. Синдром дисморфобии-дисморфомании. Клиника, диагностическое значение, подходы к терапии.
15. Расстройства интеллекта, клиника, и диагностическое значение.
16. Симптомы и синдромы расстройств памяти. Синдром Корсакова. Клиника, диагностическое значение.
17. Разграничение приобретенного и врожденного слабоумия, этиологические факторы, клинические варианты.
18. Психоорганический синдром. Клиника, динамика, диагностическое значение.
19. Симптомы эмоциональных нарушений. Варианты, клиника, диагностическое значение.
20. Депрессивный синдром. Клиника, варианты, диагностическое значение.
21. Депрессивный синдром. Показатели тяжести депрессий, показатели суицидоопасности.
22. Депрессивный синдром. Разграничение эндогенной и психогенной депрессий. Подходы к лечению.
23. Маскированная депрессия. Понятие, клиника, диагностическое значение, терапия.

24. Маниакальный синдром. Клиника, варианты, диагностическое значение.
25. Расстройства воли, влечения, внимания. Клинико-диагностическое значение.
26. Симптомы и синдромы расстройств влечений.
27. Нервная анорексия, нервная булимия. Понятие, клиника, течение, лечение.
28. Психосексуальные расстройства. Понятие, клинические проявления, диагностические оценки, лечение.
29. Психомоторные (двигательные) расстройства. Клинические варианты, диагностическое значение.
30. Кататонический синдром. Клиника, диагностическое значение.
31. Понятие сознания в психиатрии. Синдромы снижения уровня сознания. Клиника, варианты, диагностическое значение.
32. Синдромы помрачения сознания. Критерии Ясперса, клинические варианты.
33. Делирий. Клиника. Диагностическое значение.
34. Онейроид. Клиника, диагностическое значение.
35. Сумеречные состояния сознания. Клиника. Диагностическое значение.
36. Нарушения самосознания. Клинические варианты, диагностическое значение.
37. Астенический синдром. Клинико-нозологические особенности, подходы к терапии.
38. Астенический синдром. Клиника. Разграничение соматогенной и психогенной астении.
39. Учение об экзогенном типе реакций (Бонгэффер), этиологические факторы, клинические формы, динамика.
40. Уровни психических нарушений (психотический, невротический). Расстройства продуктивные и негативные. Клиническое значение этих понятий.
41. Психические расстройства (синдромы), при которых встречается отказ от еды. Меры борьбы с ним.
42. Эпилептическая реакция, эпилептический синдром, эпилептическая болезнь. Понятия, диагностическое и прогностическое значение, подходы к терапии.

Вопросы частного раздела (Частная психиатрия)

1. Шизофрения – понятие, соотношение негативной и продуктивной симптоматики в клинике и динамике болезни.
2. Классификация шизофрении по типам течения. Клиническое значение.
3. Малопрогредиентная шизофрения. Клиника. Дифференциальная диагностика с психогенными и психопатиями. Лечение.
4. Злокачественная шизофрения. Клиника, варианты. Лечение.

5. Приступообразная шизофрения. Понятие, клинические формы. Лечение.
6. Биполярно-аффективный расстройства. (МДП). Циклотимия, дистимия, клиника и течение, принципы терапии.
7. Заболевания, связанные со стрессом (психогенез). Понятие, диагностические критерии Ясперса, основные клинические группы.
8. Реактивные психозы. Понятие, клинические варианты, течение, лечение.
9. Неврозы. Понятие. Клинические варианты, течение. Принципы лечения.
10. Невроз навязчивых состояний. Клиника и диагностика. Лечение.
11. Депрессивный невроз, невропатическая депрессия, дистимия – клиника, лечение.
12. Истерический невроз. Клиника. Лечение.
13. Истерические расстройства. Понятия конверсионных и соматоформных нарушений. Клиника, диагностическое значение.
14. Посттравматическое стрессовое расстройство. Понятие, клиника, лечение.
15. Паническое расстройство. Понятие, клиника, лечение.
16. Психосоматические заболевания. Понятие, основные клинические формы, подходы к терапии.
17. Разграничение гармоничных, акцентуированных и психопатических личностей. Понятие преморбида, его значение для клиники.
18. Расстройства личности (психопатии). Понятие, типы.
19. Клинические варианты расстройств личности и динамика.
20. Дифференциальная диагностика психопатий и психопатоподобных состояний эндогенной и сомато-органической природы.
21. Алкоголизм. Понятие. Стадии и клиника алкоголизма. Возрастные и половые особенности. Понятие симптоматического алкоголизма.
22. Алкогольные психозы. Клиника, лечение.
23. Алкогольный делирий, предвестники, соматические и психические проявления, методы лечения.
24. Алкогольные психозы. Клиника алкогольного галлюцинаоза.
25. Понятие зависимости от психоактивных веществ. Клинические группы заболеваний, связанных с зависимостью. Факторы риска.
26. Наркомании. Понятие, классификация, принципы терапии, профилактика.
27. Опийная наркомания. Клиника, лечение.
28. Токсикомании. Варианты, клиника, лечение и профилактика
29. Зависимость от снотворных и седативных средств. Клиника, лечение, профилактика.
30. Зависимость от новых синтетических наркотиков, клиника, лечения.
31. Психические нарушения при черепно-мозговых травмах и нейроинфекциях. Клиника, динамика, лечение.

32. Психические расстройства при сосудистых заболеваниях головного мозга. Клиника, лечение.
33. Острые и хронические интоксикационные психические расстройства. Клиника, лечение.
34. Психические нарушения при опухолях головного мозга. Клиника, диагностическое значение.
35. Психические нарушения при общих инфекциях (острых и хронических). Клиника, динамика, принципы лечения.
36. Психозы при острых общих инфекциях.
37. Психические расстройства при хронических соматических неинфекционных заболеваниях.
38. Психические нарушения при СПИДе (ВИЧ инфекции). Клиника, течение, лечение.
39. Психические расстройства при сифилисе мозга и прогрессивном параличе. Клиника, течение, лечение.
40. Психические расстройства, связанные с беременностью и родами. Послеродовые психозы. Клиника, диагностика, принципы лечения.
41. Психические расстройства при эпилептической болезни (пароксизмальные нарушения, острые, хронические и затяжные психозы). Изменения интеллекта и личности. Лечение.
42. Серийные припадки и эпилептический статус. Понятие, прогностическое значение, лечение. Помощь при эпистатусе.
43. Эпилептические припадки, клинические варианты. Отграничение от истерических припадков.
44. Задержки психического развития. Умственная отсталость. (олигофрении). Психический инфантилизм. Значение биологических и ситуационных факторов в их формировании. Лечение, реабилитация, профилактика.
45. Функциональные нервно-психические расстройства позднего возраста. Систематика, клиника, терапия.
46. Сенильные и пресенильные деменции. Клиника, течение, лечение.
47. Органические - атрофические психозы позднего возраста. Болезнь Альцгеймера.
48. Соматизированные и соматоформные расстройства. Понятие, клинические формы, подходы к терапии.
49. Возрастные кризы, их значение для клиники психических расстройств. Возрастная предпочтительность психических расстройств.

Рекомендуемая литература

Основная литература:

1. Психиатрия: учебник. Жариков М.Н., Тюльпин Ю.Г. -М.: МИА, 2016. -832 с.

2. Тактика психиатрического обследования и алгоритм написания истории болезни: учебник. Барденштейм Л. М., Алешкина Г.А. М.: ИНФРА-М, 2018. -76 с.
3. Психиатрия и медицинская психология: учебник / Иванец Н. Н. [и др.]. — М.: ГЭОТАР-Медиа, 2019. — 896 с.: ил.
4. Клиническая наркология.: учебник. Гофман А.Г. -М.: Медицинское информационное агентство, 2019. -386

Дополнительная литература:

5. Постхимиотерапевтическая полинейропатия у онкологических больных: учебное пособие. Есентаева С.Е., Сарсенбаева Г.Е., Баймахашева А.Н., Кайрбаева М.Ж. - Алматы, 2016. – 76 с.
6. Психическое здоровье: учебное пособие. Шахметов Б.А, Шахмед Н.Б.- Алматы, 2020. -148 с
7. Наркология. Национальное руководство / под ред. Н.Н. Иванца, М.А. Винниковой. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2020. – 704 с.

Бекітілді

Білім беру бағдарламалары Комитетінің
2025 жылғы 25 мамырдағы отырысында,
№6 хаттама

Резидентураға түсуге арналған емтихан бағдарламасы

7R01113 – "Ересектердің, балалардың психиатриясы" білім беру
бағдарламасы бойынша

Оқу мерзімі 2 жыл

Психиатрия және наркология кафедрасы

7R01113 – "Ересектердің, балалардың психиатриясы" білім беру бағдарламасы бойынша резидентураға түсуге арналған емтихан бағдарламасы, оқу мерзімі 2 жыл,

психиатрия және наркология кафедраның отырысында

Кафедра менгерушісі С. З. Ешимбетова

Жалпы бөлім сұрақтары (Жалпы психопатология)

1. Қабылдаудың бұзылуы, түрлері, синдромдары, диагностикасы.
2. Психосенсорлық бұзылулар. Дене схемасының бұзылуы, синдромдар, диагностикалық маңызы.
3. Иллюзияларды, галлюцинацияларды, псевдогаллюцинацияларды ажырату. Диф. қабылдаудың бұзылуының осы түрлерінің диагностикалық маңызы.
4. Ойлаудың бұзылуы, синдромдар, клиникалық нұсқалар, диагностика.
5. Обсессиялардың, аса құнды идеялар мен сандырақтардың демаркациясы және диагностикалық маңызы.
6. Жабысқақ күйлер (обсессиялар). клиникасы. Диагностикалық маңызы.
7. Аса құнды идеялар. Түсінігі, клиникасы, диагностикалық маңызы.
8. Сандырақ. Тұжырымдамасы, жіктелуі (мазмұны, пайда болу механизмдері, синдромдық құрылымы бойынша). Клиникалық маңызы.
9. Сандырақ. Түсінігі, сандырақтың негізгі механизмдері. Сандырақ синдромдар.
10. Паранойяды синдромы. Клиника, диагностикалық маңызы.
11. Психикалық автоматизм синдромы. Автоматизм түрлері. Диагностикалық маңызы.
12. Парафренді синдромы. Клиникасы. Диагностикалық маңызы.
13. Ипохондриялық бұзылулар. Тұжырымдама, синдромдық нұсқалар. Диагностикалық маңызы.
14. Дисморфофобия – дисморфомания синдромы. Клиника, диагностикалық маңызы, терапия тәсілдері.
15. Интеллекттің бұзылуы, клиника, және диагностикалық маңызы.
16. Есте сақтау бұзылыстарының белгілері мен синдромдары. Корсаков Синдромы. Клиника, диагностикалық маңызы.
17. Жүре пайда болған және тұа біткен ақыл ой кемістігі, этиологиялық факторларды, клиникалық нұсқаларды ажырату.
18. Психоорганикалық синдром. Клиникасы, динамикасы, диагностикалық маңызы.
19. Эмоционалды бұзыулардың белгілері. Түрлері, клиникасы, диагностикалық маңызы.
20. Депрессиялық синдром. Клиникасы, түрлері, диагностикалық маңызы.
21. Депрессиялық синдром. Депрессияның ауырлық көрсеткіштері, суицид қауіп.
22. Депрессиялық синдром. Эндогендік және психогендік депрессияларды ажырату. Емдеу тәсілдері.
23. Маскирленген депрессия. Түсінігі, клиникасы, диагностикалық маңызы, терапиясы.
24. Маниакальды синдром. Клиника, нұсқалар, диагностикалық маңызы.
25. Ерік бұзылысы, әуестік, зейіннің бұзылуы. Клиникалық-диагностикалық маңызы.

26. Әуестік бұзылыстарының симптомдары мен синдромдары.
27. Нервозтік анорексия, булимия. Тұжырымдама, клиникасы, ағымы, емі.
28. Психосексуалдық бұзылулар. Тұжырымдама, клиникалық көріністер, диагностикалық бағалау, емдеу.
29. Психомоторлық (қозғалыс) бұзылулар. Клиникалық нұсқалар, диагностикалық маңызы.
30. Кататоникалық синдром. Клиника, диагностикалық маңызы.
31. Психиатриядағы сана ұғымы. Сананың деңгейінің төмендеу синдромдары. Клиника, нұсқалар, диагностикалық маңызы.
32. Сананың қарауыту синдромдары. Ясперс критерийлері, клиникалық нұсқалары.
33. Делирий. Клиникасы. Диагностикалық маңызы.
34. Онейроид. Клиникасы, диагностикалық маңызы.
35. Сананың құңгірттену бұзылысы. Клиникасы. Диагностикалық маңызы.
36. Өзін-өзі танудың бұзылуы. Клиникалық нұсқалары, диагностикалық маңызы.
37. Астениялық синдром. Клиникалық-нозологиялық ерекшеліктері, терапия тәсілдері.
38. Астениялық синдром. Клиникасы. Соматогендік және психогендік астенияны ажырату.
39. Реакциялардың экзогендік түрі туралы ілім (Бонгеффер), этиологиялық факторлары, клиникалық формалары, динамикасы.
40. Психикалық бұзылуардың деңгейі (психотикалық, невротикалық). Бұзылуардың продуктивті және негативті клиникасы. Бұл ұғымдардың клиникалық маңызы.
41. Тамақтанудан бас тартатын психикалық бұзылулар (синдромдар). Онымен күресу шаралары.
42. Эпилепсиялық реакция, эпилепсиялық синдром, эпилепсиялық ауру. Ұғымдары, диагностикалық және болжамдық маңызы, терапия тәсілі.

Жеке бөлім мәселелері (жеке психиатрия)

1. Шизофрения-бұл клиникадағы негативті және позитивті симптомдардың арақатынасы және аурудың динамикасы.
2. Шизофренияның класификациясы түрлері бойынша жіктелуі. Клиникалық маңызы.
3. Азпрогредиентті шизофрения. клиникасы. Психогенія және психопатиямен дифференциалды диагностика. Емдеу.
4. Қатерлі шизофрения. Клиника, нұсқалар. Емдеу тәсілі.
5. Ұстама тәрізді шизофрения. Тұсінігі, клиникалық формалары. Емдеу.
6. Биполярлы-аффективті бұзылулар. (МДП). Циклотимия, дистимия, клиника және тұсінігі, терапия принциптері.
7. Стресске байланысты аурулар (психогенія). Ясперстің тұжырымдамасы, диагностикалық критерийлері, негізгі клиникалық топтар.

8. Реактивті психоздар. Тұжырымдама, клиникалық нұсқалар, курс, емдеу терапиясы.
9. Невроздар. Ұғымы. Клиникалық нұсқалар, . Емдеу принциптері.
10. Жабысқақ жағдайлар неврозы. Клиникасы және диагностикасы. Емдеу терапиясы.
11. Депрессиялық невроз, невропатиялық депрессия, дистимия, клиникасы, емдеу.
12. Истерикалық невроз. Клиникасы. Емдеу.
13. Истерикалық бұзылулар. Конверсиялық және соматоформалық бұзылулар ұғымдары. Клиника, диагностикалық маңызы.
14. Травмадан кейінгі стрессті жағдайлар. Тұсінігі, клиникасы, лечение.
15. Дүрбеленің бұзылуы. Тұсінігі, клиникасы, лечение.
16. Психосоматикалық аурулар. Тұжырымдама, негізгі клиникалық формалар, терапия тәсілдері.
17. Үйлесімді, екпінді және психопатиялық тұлғаларды ажырату. Преморбид ұғымы, оның клиника үшін маңызы.
18. Тұлғаның бұзылуы (психопатия). Тұсінігі, түрлері.
19. Тұлғаның бұзылуының клиникалық нұсқалары және динамикасы.
20. Эндогендік және соматикалық-органикалық сипаттағы психопатиялар мен психопат тәрізді жағдайлардың дифференциалды диагностикасы.
21. Алкоголизм. Ұғымы. Алкоголизмнің кезеңдері мен клиникасы. Жас және жыныстық ерекшеліктері. Симптоматикалық алкоголь ұғымы.
22. Алкогольдік психоздар. Емхана, емдеу.
23. Алкогольдік делирий, соматикалық және психикалық көріністері, емдеу әдістері.
24. Алкогольдік психоздар. Алкогольді галлюциноз клиникасы.
25. Психоактивті заттарға тәуелділік ұғымы. Тәуелділікке байланысты аурулардың клиникалық топтары. Тәуекел факторлары.
26. Нашақорлық. Тұсінігі, жіктелуі, терапия принциптері, алдын алу.
27. Апиынға тәуелділік. Емхана, емдеу.
28. Токсикомания.Жіктелуі, клиника, емдеу және алдын алу
29. Ұйықтататын таблеткалар мен седативті дәрілерге тәуелділік. Клиника, емдеу, алдын алу.
30. Жаңа синтетикалық препараттарға тәуелділік, клиника, емдеу.
31. Ми жарақаттары мен нейроинфекциялардағы психикалық бұзылулар. Клиника, динамика, емдеу.
32. Мидың қан тамырлары ауруларындағы психикалық бұзылулар. Клиникасы, емдеу.
33. Жедел және созылмалы интоксикациялық психикалық бұзылулар. Емхана, емдеу.
34. Ми ісіктеріндегі психикалық бұзылулар. Клиника, диагностикалық маңызы.
35. Жалпы инфекциялардағы психикалық бұзылулар (жедел және созылмалы). Клиника, динамика, емдеу принциптері.

36. Жедел жалпы инфекциялардағы психоздар.
37. Созылмалы соматикалық жүқпалы емес аурулардағы психикалық бұзылулар.
38. ЖИТС (АИТВ инфекциясы) кезіндегі психикалық бұзылулар. Клиника, курс, емдеу.
39. Мидың мерезі мен прогрессивті сал ауруындағы психикалық бұзылулар. Клиника, курс, емдеу.
40. Жүктілік пен босануға байланысты психикалық бұзылулар. Босанғаннан кейінгі психоздар. Клиника, диагностика, емдеу принциптері.
41. Эпилепсия ауруындағы психикалық бұзылулар (пароксизмальды бұзылулар, жедел, созылмалы және ұзаққа созылған психоздар). Интеллект пен тұлғаның өзгеруі. Емдеу.
42. Сериялық ұстамалар және эпилепсиялық күй. Түсінігі, болжамдық мәні, лечение. Эпистатусқа көмек.
43. Эпилепсиялық ұстамалар, клиникалық нұсқалары. Истерикалық ұстамалардан ажырату.
44. Психикалық дамудың кешігүі. Ақыл-ойдың артта қалуы. (олигофрения). Психикалық инфантилизм. Олардың қалыптасуындағы биологиялық және ситуациялық факторлардың маңызы. Емдеу, оңалту, алдын алу.
45. Кеш жастағы функционалды жүйке-психикалық бұзылулар. Систематикасы, клиника, терапия.
46. Сенилді және пресенилді деменциялар. Клиникасы, курс, емдеу.
47. Кеш жастағы органикалық-атрофиялық психоздар. Альцгеймер Ауруы.
48. Соматизацияланған және соматоформалық бұзылулар. Тұжырымдама, клиникалық формалар, терапия тәсілдері.
49. Жасқа байланысты дағдарыстар, олардың психикалық бұзылулар клиникасы үшін маңызы. Психикалық бұзылуларға жасқа байланысты артықшылық.

Ұсылылатын әдебиеттер

Негізгі әдебиеттер:

1. Психиатрия: оқулық, қазақ, орыс және ағылшын тілінде Ешимбетова С.З. 2022.
2. Психиатрия: учебник. Жариков М.Н., Тюльпин Ю.Г. -М.: МИА, 2016. -832 с.
3. Тактика психиатрического обследования и алгоритм написания истории болезни: учебник. Барденштейм Л. М., Алешкина Г.А. М.: ИНФРА-М, 2018. -76 с.
4. Психиатрия и медицинская психология: учебник / Иванец Н. Н. [и др.]. — М.: ГЭОТАР-Медиа, 2019. — 896 с.: ил.
5. Клиническая наркология.: учебник. Гофман А.Г. -М.: Медицинское информационное агентство, 2019. -386

6. Психиатрия және наркология: оқу құралы қазақ және орыс тілінде =
Психиатрия и наркология: учебное пособие на казахском и русском языках /
Сарсембаев К.Т. – М.: Литтера, 2020. – 304 б.

Қосымша әдебиеттер:

7. Постхимиотерапевтическая полинейропатия у онкологических больных: учебное пособие. Есентаева С.Е., Сарсенбаева Г.Е., Баймахашева А.Н., Кайрбаева М.Ж. - Алматы, 2016. – 76 с.
8. Психическое здоровье: учебное пособие. Шахметов Б.А, Шахмед Н.Б.- Алматы, 2020. -148 с
9. Наркология. Национальное руководство / под ред. Н.Н. Иванца, М.А. Винниковой. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2020. – 704 с.